

Directie: Beleidsontwikkeling
Registratienummer:
Datum:
Datum van ingang: 1 januari 2004
Strekking: Bouwregelgeving
Relatie met andere
Circulaires: MG 2002-28

Aan: De Colleges van Burgemeester en Wethouders en de Besturen
van de Samenwerkingsverbanden

Onderwerp: **Aanvraagformulier om bouwvergunning, kozijnwijzigingen,
wijziging bouwregelgeving 2005**

Geacht bestuur/college,

1. Inleiding

Met deze MG-circulaire wil ik u informeren over een komende wijziging van het aanvraagformulier om bouwvergunning, de beoogde toepassing van de regelgeving met betrekking tot het bouwvergunningsvrij veranderen van kozijnen en het eerstkomende wijzigingspakket bouwregelgeving.

2. Aanvraagformulier om bouwvergunning

2.1 Herziening aanvraagformulier om bouwvergunning

Per 1 januari 2004 zal een gewijzigd aanvraagformulier in werking treden. De betreffende wijziging van de ministeriële Regeling (Stcrt. 2002, 241), waarmee het voorgeschreven aanvraagformulier wordt vastgesteld, zal één dezer dagen in de Staatscourant bekend worden gemaakt. De wijzigingen zijn doorgevoerd om het mogelijk te maken direct vanuit het formulier informatie te verzamelen ten behoeve van de woningbouwstatistieken en gegevens inzake particulier opdrachtgeverschap (hetgeen tevens de administratieve lasten voor gemeenten vermindert). Tegelijk met deze aanpassingen zijn het oude formulier en de daarbij behorende

bijlagen en toelichtingen op een aantal punten verduidelijkt. Het nieuwe aanvraagformulier is vooraf voorgelegd aan de VNG, de Vereniging Stadswerk Nederland en de Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland.

Het nieuwe aanvraagformulier is te vinden via www.vrom.nl/woningwet en tevens, inclusief een beschrijving van de wijzigingen op hoofdlijnen, als bijlage bij deze MG bijgevoegd. In de loop van januari zal ook een nieuw invulbaar pdf-formulier beschikbaar worden gesteld.

2.2 Gebruik van het aanvraagformulier

Per 1 januari 2003 is het gebruik van het landelijk uniforme aanvraagformulier om bouwvergunning verplicht en zijn de indieningsvereisten daarbij geüniformeerd (Besluit indieningsvereisten aanvraag bouwvergunning, Stb. 2002, 409). Deze uniformering biedt voor burgers en ondernemers meer duidelijkheid over de eisen waaraan een bouwaanvraag moet voldoen. Voor de bouwpraktijk betekent dit een vereenvoudiging van de aanvraag en derhalve lastenverlichting. Veel bouwers hebben inmiddels op basis van het VROM-formulier een eigen maatwerkformulier gemaakt, zodat alleen de projectspecifieke zaken ingevuld behoeven te worden.

Helaas bereiken het Ministerie vanuit de praktijk ook signalen dat een aantal gemeenten nog steeds eigen formulieren hanteert of alleen formulieren accepteert die door commerciële partijen (op basis van het VROM-formulier) zijn gemaakt. Ik wil u er dan ook nogmaals op wijzen dat een aanvraag om bouwvergunning, op grond van het Besluit indieningsvereisten aanvraag bouwvergunning, moet worden gedaan middels het landelijk geldende formulier daarvoor. Dit formulier is te downloaden vanaf de internetsite van VROM. Dit aanvraagformulier zal vanaf 1 januari 2004 vervangen worden door het aangepaste aanvraagformulier (publicatienummer 01012004 / 3262). Andere formulieren mogen niet worden gebruikt.

Vanuit een aantal commerciële uitgeverijen is het afgelopen jaar een formulier ontwikkeld dat gelijk is aan het VROM-formulier en dat kan worden voorzien van het logo van de gemeente. Het gebruik van deze formulieren is alleen toegestaan als deze formulieren volledig identiek zijn aan het VROM-formulier en er geen wijzigingen qua inhoud en vormgeving zijn doorgevoerd. De aanvrager is echter niet verplicht gebruik te maken van het aanvraagformulier dat door de gemeente wordt aangeboden. Aanvragen op het officiële VROM-formulier moeten te allen tijde worden geaccepteerd.

3. Vervangen van kozijnen

Bij de uitvoering van de regelgeving omtrent het bouwvergunningsvrij wijzigen of veranderen van kozijnen bij woningen is gebleken dat er soms onduidelijkheden bestaan over de juiste uitleg van deze regelgeving. Deze onduidelijkheid blijkt mede te worden opgeroepen door een passage uit de VROM-brochure 'Kozijn- en gevelwijzigingen'. De tekst op de voorzijde van deze brochure, onder de kop 'gewoon onderhoud bouwvergunningsvrij', wekt mogelijk de indruk dat het vervangen van kozijnen door kozijnen van een andere materiaalsoort (bijvoorbeeld kunststof) per definitie niet tot het gewone onderhoud kan behoren (en aldus niet per definitie bouwvergunningsvrij is). Deze indruk wil ik weerleggen. Het doorslaggevend criterium voor de

vraag of er bij het veranderen van kozijnen sprake is van gewoon onderhoud, is dat het uiterlijk, beoordeeld naar de detaillering, profilering en vormgeving, gelijk blijft. Daarvan kan ook sprake zijn indien kozijnen worden geplaatst van een andere materiaalsoort.

De vraag die in dit verband centraal staat is of er voor het geheel of gedeeltelijk vervangen of wijzigen van een raamkozijn een bouwvergunning nodig is. De beantwoording van deze vraag verloopt in een drietal stappen.

Stap 1: voor al het bouwen is bouwvergunning vereist

In de eerste plaats dient te worden gewezen op de hoofdregel dat voor alle bouwwerkzaamheden voorafgaand aan de uitvoering, ingevolge artikel 40, eerste lid, van de Woningwet, een bouwvergunning moet zijn verleend.

Stap 2: 'gewone onderhoud'

Uitzonderingen op de onder stap 1 genoemde hoofdregel zijn opgenomen in het eerste lid van artikel 43 van de Woningwet. In onderdeel b van genoemd artikellid is bepaald dat er geen bouwvergunning nodig is indien de bouwwerkzaamheid behoort tot het gewone onderhoud. Het begrip 'normale onderhoud' is in de wet niet nader gedefinieerd. Mede uit jurisprudentie kan evenwel worden afgeleid dat reparaties aan en zelfs het geheel vervangen van kozijnen onder het gewone onderhoud zouden kunnen worden geschaard. Indien er echter een wijziging optreedt in de detaillering, profilering of vormgeving van het kozijn, kan er sprake zijn van een bouwwerkzaamheid die het gewone onderhoud overstijgt. Dit is bijvoorbeeld het geval als een nieuwe raamindeling wordt toegepast, wat veelal het gevolg is als de bestaande kozijnen worden vervangen door kozijnen van een andere materiaalsoort. Doorslaggevend criterium is echter of er een verandering optreedt in het uiterlijk. Indien nieuwe kozijnen worden geplaatst van een andere materiaalsoort, maar met een gelijke detaillering, profilering en vormgeving blijft het uiterlijk gelijk en zal er dus wel degelijk sprake kunnen zijn van gewoon onderhoud (en dus bouwvergunningvrijheid). De eerder genoemde VROM-brochure kan op dit punt mogelijk leiden tot een verkeerd inzicht en zal bij een eventuele volgende druk op dit punt dan ook worden aangepast.

Stap 3: 'veranderen van een kozijn of kozijninvulling bij bestaande woning of woongebouw'

Indien geen sprake is van gewoon onderhoud - omdat het wijzigen of vervangen van kozijnen gepaard gaat met een verandering in detaillering, profilering of vormgeving (er treedt een wijziging op van het uiterlijk) - dan betekent dat nog niet automatisch dat een bouwvergunning nodig is. In die gevallen kan namelijk sprake zijn van een bouwwerkzaamheid die in de algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 43, eerste lid, onderdeel c, van de Woningwet is aangewezen als van beperkte betekenis. Het betreft hier het Besluit bouwvergunningsvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken (het Bblb, Stb. 2002, 410), waar in artikel 2, onderdeel c, onder meer het veranderen van een kozijn en een kozijninvulling expliciet genoemd is als bouwen van beperkte betekenis.

De voorwaarden die uit genoemd artikelonderdeel voortvloeien zijn dat de bouwwerkzaamheden plaatsvinden aan een bestaande woning of een bestaand woongebouw of een daarbij behorend bijgebouw. Zodra aan deze (geletterde) eis wordt voldaan kan sprake zijn van een

bouwvergunningsvrije bouwactiviteit, mits verder aan de randvoorwaarden wordt voldaan uit de onderdelen 1° en 2° van genoemd artikelonderdeel. Deze randvoorwaarden zijn:

- 1° de verandering vindt niet plaats in de voorgevel of een naar de straat of het openbaar groen gekeerde zijgevel van de woning of het woongebouw (deze randvoorwaarde geldt niet indien de verandering van het kozijn of de kozijninvulling plaatsvindt in een bij een woning of woongebouw behorend bijgebouw); en,
- 2° de bestaande gevelopening wijzigt niet.

Indien aan deze (genummerde) randvoorwaarden wordt voldaan, is er sprake van een bouwvergunningsvrije verandering van het kozijn of de kozijninvulling. Zoals kan worden opgemerkt is het hier, in tegenstelling tot de vraag of sprake is van gewoon onderhoud, niet van betekenis of het uiterlijk wijzigt (bijvoorbeeld door toepassing van een andere detaillering, profilering of vormgeving en een andere materiaalsoort).

Indien aan een of beide (genummerde) randvoorwaarden niet wordt voldaan, maar er wordt nog wel voldaan aan de (geletterde) omschrijving (de verandering van het kozijn of de kozijninvulling vindt plaats aan een bestaande woning of een bestaand woongebouw of een daarbij behorend bijgebouw), dan kan op grond van artikel 4, lid 2, van het Bblb volstaan worden met een lichte bouwvergunning als bedoeld in artikel 44, tweede lid, van de Woningwet. Wordt ook aan deze laatste (geletterde) omschrijving niet voldaan, dan geldt de hoofdregel dat er een reguliere bouwvergunning moet worden gevraagd.

Overigens is het aanbrengen van schilderwerk op een kozijn geen constructieve werkzaamheid die als bouwen kan worden aangemerkt. Om die reden is voor die activiteit geen bouwvergunning vereist.

4. Wijziging Woningwet en Bouwbesluit per 1 januari 2005

Naar verwachting zullen de Woningwet en het Bouwbesluit per 1 januari 2005 wijzigen (en niet zoals eerder vermeld per 1 juli 2004). De wijziging van de Woningwet richt zich met name op handhaving en handhaafbaarheid van de bouwregelgeving. Belangrijkste wijzigingen zijn een vereenvoudiging van het gemeentelijke aanschrijfinstrumentarium, een verplichting tot het vastleggen van gemeentelijk handhavingsbeleid en het explicieter regelen van de verantwoordelijkheid van de burger. Voor het opstellen van een handhavingsbeleid door gemeenten ontwikkelt VROM een handreiking. Deze zal naar verwachting begin 2004 in concept gereed zijn.

De regeldruk van het Bouwbesluit wordt verminderd door het schrappen en vereenvoudigen van een aantal voorschriften. Het aantal aanscherpingen in de regelgeving zal beperkt zijn. Daarnaast worden de bouwtechnische voorschriften in het Bouwbesluit meer in overeenstemming gebracht met het beleid en de regelgeving van andere ministeries. Een voorbeeld hiervan is het opnemen van een nieuwe subfunctie speciaal geënt op kinderopvang. Verder worden enkele fouten en onduidelijkheden gecorrigeerd.

Voorafgaand aan de inwerkingtreding zal uitgebreide voorlichting worden gegeven over de komende wijzigingen.

5. Meer informatie en vragen over de bouwregelgeving

Meer informatie over de bouwregelgeving is te vinden op de internetsite van VROM (www.vrom.nl). Onder 'bouwen en verbouwen' zijn de dossiers 'bouwvergunning en Woningwet 2003' en 'Bouwbesluit 2003' te raadplegen (deze dossiers zijn ook rechtstreeks benaderbaar: www.vrom.nl/woningwet of www.vrom.nl/bouwbesluit). Via deze dossiers kunt u onder andere met behulp van bouwvergunningen-online bepalen of voor een bepaalde bouwactiviteit een bouwvergunning is vereist en zoeken in het Bouwbesluit-online.

Ook is het via deze dossiers mogelijk verduidelijking te vragen over de interpretatie van de bouwregelgeving aan de Helpdesk bouwregelgeving. Alvorens uw vraag te stellen kan er eerst gezocht worden in het overzicht van de (veel)gestelde vragen aan de helpdesk. Het stellen van vragen aan de helpdesk bouwregelgeving is alleen mogelijk middels het vragenformulier op de VROM-site.

Overigens heeft een flink aantal gemeenten nog geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid een voorraad informatiebladen over de vergunningsvrijheid van veelvoorkomende bouwwerken op te vragen. Als uw gemeente de voor haar bestemde voorraad nog niet heeft opgevraagd, is dat alsnog mogelijk.

Hoogachtend,
de Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

Sybilla M. Dekker

BIJLAGE: Toelichtende tekst bij gewijzigd aanvraagformulier

1. Wijzigingen in de vragenlijst

- *Aanvraag bouwvergunning door een rechtspersoon (vraag 1)*
In de praktijk bleek in sommige gevallen een probleem te ontstaan indien een bouwvergunning namens een rechtspersoon werd aangevraagd. Om duidelijker tot uitdrukking te laten komen dat de aanvrager (= de houder van de vergunning) degene is die publiekrechtelijk verantwoordelijk is voor de aanvraag en de bouw, is in het aanvraagformulier de mogelijkheid toegevoegd om naast de naam van een natuurlijke persoon ook de naam van een rechtspersoon aan te geven. De rechtspersoon is in dat geval de aanvrager en uiteindelijk de houder van de vergunning. Met deze wijziging wordt tevens voorkomen dat problemen ontstaan door het verlenen van een vergunning op naam van de vertegenwoordiger van een rechtspersoon in plaats van op naam van de rechtspersoon zelf. Met name bij Verenigingen van Eigenaren bleek dit in de praktijk tot problemen te kunnen leiden (verhuizing aanvrager, persoonlijke aansprakelijkheid, etc).
- *Particulier opdrachtgeverschap (vragen 3c en 5e)*
Vanuit het Ministerie van VROM wordt gestreefd naar een aanzienlijk aandeel particulier opdrachtgeverschap in de bouwproductie. Om dit aandeel te monitoren is aan het aanvraagformulier een tweetal vragen toegevoegd. Met deze vragen (eigendomsituatie van de grond en de vraag of de opdrachtgever na voltooiing van de bouwwerkzaamheden bewoner van het bouwwerk is) wordt de voor het CBS benodigde informatie gecompleteerd, zodat opgave door gemeenten aan het CBS van het aandeel particulier opdrachtgeverschap mogelijk wordt. Vraag 5e is overigens alleen van toepassing bij woningen of wooneenheden.
- *Overige statistieken bouwproductie (vraag 5d)*
Ten behoeve van de statistieken met betrekking tot de woningbouwproductie is de vraag toegevoegd op hoeveel koop- of huurwoningen of wooneenheden de aanvraag betrekking heeft. Deze vraag is alleen van toepassing bij woningen of wooneenheden.

Naast bovenstaande wijzigingen is een beperkt aantal tekstuele aanpassingen in de vraagstelling doorgevoerd (vraag 5c) en is de toelichting in de kantlijn op een aantal plaatsen gewijzigd. De wijzigingen in de bijlagen en de toelichting worden hieronder toegelicht.

2. Wijzigingen in de bijlagen en de toelichting

- *Bijlage 1: Checklist*
In de praktijk blijkt onduidelijkheid te bestaan over de later aan te leveren gegevens en bescheiden. Vanuit gemeenten is aangegeven dat het nog al eens voorkwam dat aanvragers in de tabel in bijlage 1 willekeurige indieningsvereisten markeerden als "later aan te leveren". Om dit tegen te gaan is de kolom "volgen later" uit de bijlage geschrapt en is in de toelichting beschreven welke gegevens bescheiden eventueel later aangeleverd mogen worden. In het aanvraagformulier is verder duidelijker aangegeven dat de checklist een verplicht onderdeel van de aanvraag is en met het aanvraagformulier moet worden meegeleverd bij een aanvraag om bouwvergunning.

- In bijlage 2 is een beperkte redactionele aanpassing doorgevoerd, zodat nu duidelijker blijkt dat digitaal indienen alleen mogelijk is na toestemming van de betreffende gemeente.

- Wijzigingen in de toelichting
In de toelichting is een aantal tekstuele aanpassingen doorgevoerd en is een toelichting op de nieuwe vragen toegevoegd. Daarnaast is de toelichting, op basis van signalen uit de praktijk en vragen aan de Helpdesk Bouwregelgeving, verder uitgebreid. Het betreft de volgende punten:
 - Aan de vragen 5a en 5b is een toelichting toegevoegd;
 - Aan vraag 10 is een toelichting toegevoegd;
 - De toelichting op kwaliteitsverklaringen is aangepast (bijlage 1):
 - Aan bijlage 2 is een toelichting toegevoegd waarin is aangegeven welke bestandstypen worden bedoeld bij eventueel digitaal indienen van de bouwaanvraag.